

3. Бігун В. С. Людина в праві: аксіологічний підхід : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.12. Київ., 2004. 19 с.
4. Калинин С.А. Методологическое измерение аксиологии права. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2011. Т. X. С. 269-279.
5. Ловпаче З.Х. Юридическая герменевтика как раздел науки о понимании. *Вестник Адыгейского государственного университета. Серия: Регионоведение: философия, история, социология, юриспруденция, политология, культурология*. 2011. Вып. 3. С. 36-42.
6. Гермашев А.Н. Юридическая герменевтика как наука о способах изложения воли в юридическом тексте и способах ее толкования. *Законы России*. 2010. № 1. С. 82–86.
7. Дружиніна-Сендєцька Т.В. Тлумачення у праві: особливості герменевтичного підходу: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук: 12.00.01 Харків, 2015. 16 с.
8. Історія філософії. Словник / за заг. ред. В. І. Ярошовця. Київ: Знання України, 2006. 1200 с.
9. Балинська О.М., Ященко В.А. Синергетика як методологічна парадигма юридичних досліджень. *Науковий вісник Львівського державного університету внутрішніх справ. Серія юридична*. 2017. № 4. С. 3-12.
10. Джужа О. М., Орлов Ю.Ю., Калюжний Р. А. Щодо можливості вивчення правових явищ з позицій синергетики. *Право і суспільство*. 2009. № 2. С. 3–12.
11. Чернецька О. В., Шилінгов В. С. Юридична компаративістика як самостійна юридична наукова дисципліна. *Порівняльно-правові дослідження*. 2009. №1. С. 23-28.
12. Pound R. Comparative Law in Space and Time. *The American Journal of Comparative Law*. 1955. Vol. 4. P. 70.
13. Полудьонна Н.С. Системний підхід у дослідженні суспільства і психології людини. *Психічне здоров'я*. 2005. № 1 (6). С.18-22.
14. Афанасьев В.Г. Общество: системность, познание и управление. Москва: Политиздат, 1981. 432 с.
15. Гусарев С. Д. Теорія права і держави. Київ: Всеукр. асоціація видавців «Правова єдність». 2008. 270 с.
16. Ципеліус Р. Юридична методологія. Київ: Реферат, 2014. 176 с.
17. Дудченко В. В. Філософія права професора Р. Ципеліуса. *Юридичний вісник*. 2014/4. С. 24-30.

УДК 342.9

ЛУК'ЯНОВА Г. Ю.

ФУНКЦІЇ АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КООРДИНАЦІЇ СУБ'ЄКТІВ ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ

У статті досліджено функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції. Запропоновано класифікувати функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції на основні та факультативні. До основних функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції віднесено інформативну, узгоджуючу та аналітичну. Серед факультативних функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції виділено законопроектну, виховну та євроінтеграційну функції. Почергово проаналізовано зміст кожної функції.

Ключові слова: функція, правове забезпечення, адміністративно-правове забезпечення, координація, діяльність, суб'єкт, корупція, протидія корупції.

© ЛУК'ЯНОВА Г. Ю. – кандидат юридичних наук, доцент кафедри адміністративного та інформаційного права (Навчально-науковий інститут права, психології та інноваційної освіти Національного університету «Львівська політехніка»)

В статье исследованы функции административно-правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции. Предложено классифицировать функции административно правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции на основные и факультативные. К основным функциям административно-правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции отнесена информативная, согласующая и аналитическая. Среди факультативных функций административно-правового обеспечения координации деятельности субъектов противодействия коррупции выделена законопроектная, воспитательная и евроинтеграционная функции. Поочередно проанализировано содержание каждой функции.

Ключевые слова: функция, правовое обеспечение, административно правовое обеспечение, координация, деятельность, субъект, коррупция, противодействие коррупции.

The article examines the functions of administrative and legal support for the coordination of anti-corruption entities. It is proposed to classify the functions of administrative and legal support for the coordination of the activities of anti-corruption entities into basic and optional. The main functions of administrative and legal support for the coordination of the activities of anti-corruption entities include informational, conciliatory and analytical. Among the optional functions of administrative and legal support for the coordination of the activities of anti-corruption entities are the legislative, educational and European integration functions. The content of each function is analyzed in turn.

Key words: function, legal support, administrative and legal support, coordination, activity, subject, corruption, anti-corruption.

Обґрунтування актуальності теми дослідження. Створення класифікації функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції та визначення їх змісту надасть можливість структурувати таку діяльність. Це важливо, як для науково-теоретичних досліджень щодо поглиблення розуміння процесу та заходів координації, способів їх адміністративно-правового забезпечення, так й для практичної діяльності щодо пояснення можливостей координації та виявлення аспектів адміністративно-правового забезпечення, що потребують удосконалення. Дослідження функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції направлено на визначення векторів впливу права на діяльності з протидії корупції, на відносини щодо виявлення, розслідування та припинення корупційної діяльності.

Основний зміст. Визначення функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції повинно відповідати законодавству, однак це не запечечує можливість недосконалої їх реалізації та потреби в удосконаленні. Досліджуючи координаційну діяльність в загальному контексті А. М. Новак виділяє наступні її функції: узгодження довгострокових стратегій та планів розвитку, підтримання взаємозв'язку між ними на державному, регіональному та місцевому рівні [1, с. 10]. В контексті координації діяльності суб'єктів протидії корупції функцією адміністративно-правового забезпечення є узгодження повноважень різних суб'єктів, що проводять координацію, тобто Генерального прокурора та Національного агентства з питань запобігання корупції. Крім того, функція узгодження поширюється й на діяльність прокурорів різних рівнів щодо спільно поставлених завдань та результатів їх виконання. Варто зазначити, що функція узгодження повинна включати у себе функцію взаємозв'язку, адже встановлення зв'язків є одним із варіантів узгодження діяльності суб'єктів протидії корупції.

На думку О. В. Федосової, координація діяльності правоохоронних органів виконує функцію створення умов для об'єктивного виявлення та розслідування злочинів та підвищення ефективності запобігання злочинам [2, с. 4]. Погоджуємося із автором щодо ефективності діяльності протидії та запобігання корупції, однак спірним є значний вплив координації на об'єктивність такої діяльності. Адміністративно-правове забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції здатне впливати на рівень навантаження та мотивації суб'єктів, може підвищувати рівень правової обізнаності, однак під час координації заборонено втручатися у розслідування конкретної справи чи здійснювати вплив на виконання безпосередніх обов'язків у сфері протидії корупції. З свого боку, об'єктивність й забезпечується неможливістю поза правового та суб'єк-

тивного впливу на діяльність з протидії корупції, для чого створюються механізми захисту прав посадових осіб, контролю за діяльністю та гарантії незалежності. Таким чином, адміністративно-правове забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції виконує функції профілактики корупційної діяльності, а також систематизації діяльності з протидії корупції з метою реалізації попередньо встановлених завдань.

С. А. Шепетько зауважує, що правоохоронні органи та окремі їх служби та підрозділи завдяки координації своєї діяльності можуть отримати більше позитивних результатів протягом менших строків та з меншими витратами ресурсів [3, с. 16]. Тобто, адміністративно-правове забезпечення координації щонайменше виконує функції економії коштів на проведення антикорупційних заходів, розслідування корупційних правопорушень. Крім того, реалізується функція оптимізації, що стосується часу витраченого на протидію корупції, залучених трудових та технічних ресурсів. Відповідно, завдяки такому впливу адміністративно-правового регулювання координації діяльності суб'єктів протидії корупції вдається охопити більшу кількість випадків корупційної діяльності, а отже й більш детально надалі здійснити її аналіз та відкоректувати превентивну діяльність. Це впливатиме на рівень довіри населення до суб'єктів протидії корупції. Водночас, завдяки адміністративно-правовому включенню до координаційної діяльності заслуховування звітів, аналізу статистики роботи суб'єктів протидії корупції виконується функція контролю та моніторингу. Оскільки отриманні результати надалі використовуються у практичній діяльності, то можливо виділити й законопроектну функцію адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції.

Слід резюмувати, що функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції розподіляються на основні та додаткові. Основними функціями є такі, що безпосередньо пов'язані із реалізацією поставлених попередньо завдань адміністративно-правового забезпечення та направлені на досягнення спільності дій усіх суб'єктів протидії корупції. До основних функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції зараховуємо:

1. Інформативна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції;
2. Узгоджуюча функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції;
3. Аналітична функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції.

У свою чергу, факультативні функції адміністративно-правового забезпечення реалізуються в ході координації діяльності суб'єктів протидії корупції, мають позитивний вплив на таку діяльність, однак не можуть безпосередньо впливати на її результативність. Тобто, такі функції не можуть реалізуватися самостійно в ході адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції та досягають свого результату під час комплексного втілення усіх визначених функцій. Факультативними функціями адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є такі:

1. Законопроектна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції;
2. Виховна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції;
3. Євроінтеграційна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції.

Основною функцією адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є інформаційна. Про її здійснення можливо дійти висновку на основі аналізу ст. 9 та 9.1 Наказу ГПУ «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції», відповідно до яких основною «формою координації правоохоронних органів є координаційна нарада, на якій заслуховують, у тому числі, керівників органів публічної влади» [4]. Тобто, в ході координації діяльності суб'єктів протидії корупції відбувається взаємний обмін інформацією щодо стану корупції в певному регіоні, застосованих способах протидії. Втілення інформаційної функції адміністративно-правового забезпечення координації спрямовано на покращення комунікації між суб'єктами протидії корупції. Відповідно, дотримуючись загальноєвропейського напрямку розвитку, адміністративно-правове забезпечення координації повинно поступово запроваджувати інформаційні технології комунікації для пришвидшення проведення заходів координації, скорочення витрат на них, якщо, звісно, така

комунікація не стосується державної таємниці. Крім того, реалізація інформативної функції адміністративно-правовим забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції допомагає позитивно впливати на рівень правової освіти в аспекті протидії корупції залучених суб'єктів владних повноважень.

Таким чином, інформативна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції полягає у збільшенні обізнаності усіх залучених до координації суб'єктів в правових та організаційних деталях проведення протидії корупції, що впливає на мотивацію та ефективність такої діяльності.

Наступною основною функцією адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є узгоджуюча. Повноваження щодо узгодження діяльності суб'єктів протидії корупції розподілені між декількома органами. Так, відповідно до ч. 7 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції», Національне агентство з питань запобігання корупції «надає методичну допомогу органам державної влади та місцевого самоврядування корупційних ризиків у власній діяльності та їх усунення, виконання антикорупційних програм» [5]. Із даної норми права слідує, що під час адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції використовується не лише імперативний, але рекомендаційний та заохочувальний методи правового регулювання. Це особливо важливо для узгодження діяльності суб'єктів протидії корупції, що забезпечує фактичну підтримку прийнятих в ході координації рішень, а не лише формальне дотримання законодавчих положень. Також, відповідно до п. 4 Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією» формою координації є «спільний виїзд в регіони для проведення перевірок та надання допомоги місцевим правоохоронним органам» [6].

Тобто, узгоджуюча функція адміністративно-правового забезпечення координації розкривається й через виконання спільних дій суб'єктами протидії корупції. Разом з тим, під час спільної протидії корупції важливо, щоб кожен суб'єкт діяв в межах власної компетенції та розумів обсяг поставлених перед ним завдань, що забезпечуватиме оперативність та послідовність спільних дій.

Тож, сутністю узгоджуючої функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є створення умов спільної та системної діяльності суб'єктів протидії корупції в межах єдиної визначеної мети та завдань та із урахуванням рівня корупції в державі та регіонах.

Останньою основною функцією адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є аналітична, що втілюється у декількох векторах. Найперше, це аналіз статистичних даних, який проводиться відповідно до ст. 9.4 Наказу ГПУ «Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції», де визнано обов'язок Генеральної прокуратури України «не рідше ніж раз на півріччя проводити комплексне дослідження ефективності протидії корупції в регіонах, де існують негативні тенденції» [4]. Унаслідок такої діяльності визначаються основні проблемні аспекти протидії корупції та причини їх виникнення, їх об'єктивний чи суб'єктивний характер походження. Отримані результати можуть бути використані під час наступного проведення координації для попередження їх настання. Крім того, результати аналізу можуть стати основою для формування пропозицій до вдосконалення адміністративного законодавства, що є наступним вектором прояву аналітичної функції. Так, відповідно до ч. 2 ст. 11 Закону України «Про запобігання корупції», Національне агентство з питань запобігання корупції «формує Антикорупційну стратегію та державну програму її втілення та проводить координацію дій щодо втілення Антикорупційної стратегії» [5]. Створення Антикорупційної стратегії є інструментом координації, адже вказує на пріоритетні напрями діяльності, бажані результати та показники ефективності протидії корупції. Антикорупційна стратегія визначає прогнозовану діяльність суб'єктів протидії корупції, а отже повинна відповідати й міжнародним стандартам. Саме тому, ще однією формою координаційної діяльності, згідно з Положенням «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією», є «вивчення позитивного зарубіжного досвіду щодо запобігання та протидії корупції та способів його впровадження до національної практики правоохоронних органів» [6]. Тобто, адміністративно-правове забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції повинно вдосконалюватися відповідно до позитивного досвіду держав, які мали схожі з Україною проблеми боротьби з корупцією. Важливою умовою запозичення є пристосування до національних особливостей законодавства та правосвідомості населення, що дозволить проводити координацію більш ефективно.

Слід констатувати, що змістом аналітичної функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є гарантування проведення комплексного дослідження сучасного стану протидії корупції на національному, іноземному та міжнародному рівнях для визначення найбільш прогресивних антикорупційних стратегій та відповідного їх впровадження в ході координації.

Факультативною функцією адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції можливо вважати законопроектну. В ході координації діяльності суб'єктів протидії корупції віднаходяться найбільш ефективні методи розслідування, узгодження діяльності, профілактики корупційної діяльності. Узагальнення даного досвіду Генеральною прокуратурою та Національним агентством з питань запобігання корупції дозволяє формувати дієві та перевірені пропозиції по вдосконаленню національного антикорупційного законодавства. Адміністративно-правове забезпечення при цьому гарантує наявність повноважень та технічних можливостей для збору та аналізу результативності координації діяльності суб'єктів протидії корупції, а також визначає повноваження по формуванню законодавчих пропозицій. Крім того, досвід координації діяльності суб'єктів протидії корупції варто використовувати під час антикорупційного аналізу інших адміністративних законодавчих актів.

Таким чином, змістом законопроектної факультативної функції адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції є забезпечення зв'язку між формуванням антикорупційного та адміністративного законодавства й практикою діяльності суб'єктів протидії корупції.

Наступною факультативною функцією адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції варто вважати виховну. Її сутність полягає у встановленні під час координації найбільш вірної моделі поведінки для посадових осіб в ході протидії корупції. Оскільки рішення координаційної ради підлягають наступній перевірці щодо результатів протидії корупції, то це впливає й на оцінювання результатів діяльності суб'єктів протидії корупції. Виховна функція полягає, як у заохоченні суб'єктів протидії корупції до продуктивної та правомірної діяльності шляхом підвищення мотивації, спільністю виконання поставлених завдань, так й у виявленні аспектів поведінки посадових осіб, що погіршують протидію корупції та пояснення негативних наслідків для таких осіб.

Тож, виховна функція адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції полягає у формуванні в ході проведення заходів координації високого рівня правосвідомості та персональної позитивної відповідальності в посадових осіб органів державної влади вповноважених на протидію корупції.

Також, до факультативних функцій адміністративно-правового забезпечення координації діяльності суб'єктів протидії корупції варто віднести євроінтеграційну. Найперше, це пов'язано із визначенням протидії та зменшення рівня корупції, як однієї із основних вимог від Європейського Союзу, а саме адміністративно-правове забезпечення координації є основою підтримання ефективності такої діяльності суб'єктів протидії корупції. Ще одним аспектом втілення даної функції є запровадження нових методів в адміністративно-правовому забезпеченні, використанні людиноцентристського підходу до координації, що відповідає загальноєвропейським тенденціям в державному управлінні загалом.

Висновок. Проведене дослідження дає підстави вважати, що адміністративно-правове забезпечення координації суб'єктів протидії корупції є основою для упорядкування та вдосконалення діяльності суб'єктів протидії корупції на місцевому, регіональному та державному рівнях. Аналіз національного законодавства засвідчив наявність проблем із адміністративно-правовим забезпеченням координації суб'єктів протидії корупції щодо чіткого визначення видів заходів координації та строків їх проведення, юридичної відповідальності за порушення прийнятого в ході координації рішення. В першу чергу, виявлені нами функції адміністративно-правового забезпечення координації суб'єктів протидії корупції вказують на потребу збільшення ролі координації та створення окремого та сучасного нормативно-правового акту, що дозволить реалізувати призначення координації в повній мірі.

Список використаних джерел:

1. Новак А. М. Принципи формування національної антикорупційної політики. *Публічне адміністрування: теорія та практика*. 2017. Вип. 1. С. 1-15
2. Федосова О. В. Сутність та напрями координації діяльності правоохоронних органів щодо протидії злочинності в Україні. *Реформування законодавства України та розвиток су-*

спільних відносин в Україні: питання взаємодії : матеріали міжнародної науково-практичної конференції. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2015. С. 162-165.

3. Шепетько С. А., Клименко О. А. Напрями удосконалення нормативно-правового забезпечення координації та взаємодії у сфері боротьби з організованою злочинністю. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2017. Вип. 34. С. 15-27.

4. Про координацію діяльності правоохоронних органів у сфері протидії злочинності та корупції: Наказ Генеральної прокуратури України від 16.01.2013 № 1/Ігн. URL: <https://cutt.ly/Hj4xyYz>.

5. Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2014. № 49. С. 3186.

6. Про затвердження Положення «Про координацію діяльності правоохоронних органів по боротьбі із злочинністю та корупцією»: Наказ Генеральної прокуратури України, Міністерства внутрішніх справ України, Служби безпеки України, Державної податкової служби України, Міністерства оборони України, Державна ситна служба України, Адміністрація Державної прикордонної служби України, Державної пенітенціарної служби України від 26.04.2012 № 43/375/166/353/284/241/290/236. URL: <https://cutt.ly/Ij4vNtl>.

УДК 342.9

МАКАРЕНКО М. М.

ІМПЕРАТИВНИЙ ТА РЕКОМЕНДАЦІЙНИЙ МЕТОДИ В ДІЯЛЬНОСТІ НАЦІОНАЛЬНОЇ ПОЛІЦІЇ УКРАЇНИ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

У статті проаналізовано наукові підходи до визначення понять імперативного та рекомендаційного методів. Визначено ознаки та роль імперативного методу в регулюванні суспільних відносин. Зазначено, що в адміністративно-правовій науці імперативний метод визначається за допомогою розроблених способів регулювання суспільних відносин: субординації, координації та реординації. Розглянуто їх поняття та проаналізовано особливості реалізації Національною поліцією України у своїй діяльності. Окреслено, що рекомендаційний метод адміністративного права має суттєвий потенціал подальшого розширення свого регулюючого впливу на адміністративні правовідносини.

Ключові слова: імперативний метод, рекомендаційний метод, субординація, координація, реординація.

В статье проанализированы научные подходы к определению понятий императивного и рекомендательного методов. Определены признаки и роль императивного метода в регулировании общественных отношений. Отмечено, что в административно-правовой науке императивный метод определяется с помощью разработанных способов регулирования общественных отношений: субординации, координации и реординации. Рассмотрены их понятие и проанализированы особенности реализации Национальной полицией Украины в своей деятельности. Определено, что рекомендательный метод административного права имеет существенный потенциал дальнейшего расширения своего регулирующего воздействия на административные правоотношения.

Ключевые слова: императивный метод, рекомендательный метод, субординация, координация, реординация.